

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 8-33 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

За кождо зміну адреси платиться 10 центів

У Канаді наші читачі можуть посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОБІДИЛА ІДЕЯ І ПРАЦЯ

Наш У. Н. Союз — це добре загосподарена і чесно ведена народна установа. Отсе є вислів XIX конвенції У. Н. Союзу, яка щойно закінчила свої наради у Вашингтоні. Тим, що цю організацію так розумно, совісно й чесно вели, ця конвенція висказала своє довіря і визнання за працю. А зате висказала своє негодуння з приводу цього, що дехто намагався підкупувати добре ім'я нашої організації, послугуючись притім ріжними сплетнями і демагогією. Конвенція гідно натаврувала такий спосіб нищення поваги У. Н. Союзу і його інтересів.

Дев'ятнадцята конвенція У. Н. Союзу сказала теж своє слово і в справі тих ідей, які голосить наша „Свобода“. Знайшлися і на конвенції такі старі делегати, що читають свій орган довгі десятки літ. Вони то ствердили ще і цим разом, що це „Свобода“ виховала наш нарід в Америці, що це вона створила американську Україну, та що це і „Свободі“ треба завдавати, що сьогодні можемо гордитися в Америці такою величавою народною установою як У. Н. Союз. Конвенція виразно підкреслила, що „Свобода“ має цілком ясний світогляд, і то такий, який дійсно відповідає переконанням і почуванням української імміграції в Америці. І висказала своє бажання, щоб „Свобода“ надалі була редагована в таких саміх дусі як досі, та щоб У. Н. Союз дожив усяких можливих старань, щоби було забезпечене її даліше існування. Разом зі „Свободою“ дано теж визнання і за „Юкраїнен Вікні“, стверджуючи, що цей додаток започаткував цілу низку інших молодечих видавництв. Делегати і делегатки конвенції переконалися наглядно, що наша організація була в добрих і чесних руках, які беріли її майна і її доброго імені. А переконалися про це не на словах, а на певних та провірних фактах і цифрах. На тій конвенції не було пощади для нікого і для нічого. Всі стали на тім, що всякі справи чи закиди мучать бути точно провірені, виснені й всесторонньо обговорені. І це сталося. І доперва по таких широких обговореннях та виясненню, доперва по величезнім напруженню — вкінці розяснилося небо. І тоді доперва всі легше відітхнули, коли вже кожному, що хотів слухати і бачити, стало ясно, що в У. Н. Союзі й у „Свободі“ було дійсно все в якнайкращому порядку, як це свідчила контрольна комісія ще перед конвенцією.

Не місце тут застановлятися над ріжними далекосяглими ухвалами конвенції, зокрема тими, що відносяться до „Свободи“. Але згадуємо з притиском, що всі ті ухвали змагають до цього, щоб як нашу організацію так і „Свободу“ скріпити. А якщо вони будуть виконані, в що ми не сумніваємося, тоді ввесь загальний членства У. Н. Союзу переконається, що XIX конвенція зробила дуже багато добра не тільки для скріплення У. Н. Союзу, але й для морального уздовження та скріплення цілої нашої імміграції в Америці.

Карло Чапек.

ЯК ПРОПАВ АКТОР БЕНДА?

(1)

Другого вересня пропав безслідно драматичний артист Бенда, мистець Іван Бенда, як його звали, коли за одним махом здохнув один із найвищих шаблів мистецької слави. Поправді другого вересня не сталося нічого, зовсім нічого. Наймичка, що в дев'ятій годині рано прийшла спрятувати в Бендовій хаті, застала розкинену в безладі постіль і ввесь той прикметний Бенді не порядок, однак Бенди дома не було. Тому, що не бачила в цьому нічого надзвичайного, повернула хату до первісного стану своїм докладним, працюючим способом і вийшла. Добре. Однак відтоді про актора Бенду загинув усякий слід.

Мерешова (назв'явши наймичку) нітрохи тому не дивувалася. Бо, прошу вас, ті актори то точнісінько наче цигани. Хто його вам знає, де пішов грати або погуляти. Та десятого вересня за-

тривожилися вже, що сталося з Бендою. Мав прийти до театру на першу пробу Короля Ліра. Коли не показався навіть на третій пробі, це більш-менш затривожилося. З театру зателефонували до доктора Гольдберга, Бендового приятеля. Питалися, чи не знає, що з Бендою.

Доктор Гольдберг був хірург і заробляв величезні гроші на сліпих кишках. Це вже така жидівська спеціальність. Він був товстухою із затовченими золотими окулярами і товстим золотим серцем. Пала в великою любов'ю для мистецтва, мешкання від долівки аж до стелі мав обвішане самими образами, щиро обожав мистця Бенду. А Бенда до нього відносився по приятельськи-згідливо, а з деякою потурлістю дозволяв йому платити за себе. Між нами сказати, це не була дрібниця. Трагічна маска

Бенди та червоне лице доктора Гольдберга (що був лише водою) так якось уже відповідали собі під час тих усіх сарданапальських волокитств і захвалів, що були відвотною стороною медалі великого мистця.

Тому то з театру зателефонували до доктора Гольдберга. Питалися, що діється з Бендою. Відповів, що нічого не знає, однак розглянувшись за ним. Не признався, що сам уже цілий тиждень шукав Бенди по всіх нічних льокалях і прогулькових готелях і чимраз більше тривожився. Мав якесь пригноблене прочуття, що Бенді мусіло притрапитися щось лихе. А було воно так: доктор Гольдберг, як виходило з його дослідів, був останній, що бачив Бенду. При кінці серпня пішов із ним на останню, триумфальну нічну гулянку по Празі. Відтоді не приїшов уже Бенда ні на одні звичайні сходи. Хіба занедужав, сказав собі він, в душі доктор Гольдберг і раз вечером вебрався до Бенди. Це

було саме першого вересня. Задзвонив. Дверей ніхто не відчинив, однак з середини почув доктор Гольдберг якийсь шест. Дзвонив без уперу добрих п'ять хвилин. Нараз почувся кроки, двері відчинилися. Стояв у них Бенда в нічному плащі. Доктор Гольдберг перелякався, як побачив його. Так дивовижно виглядав славний мистець із розкуйовдженим, позліплюваним волоссям, із лицем добрий тиждень неоголеним. Був вихудлий, брудний.

— А то ви, сказав — не привітно — чого хочете? — Ради Бога, що з вами? — пролепетів зчудований доктор.

— Нічого го, — відповів сердито Бенда. — Нікуди не піду, розумієте? Прошу мене оставити в спокої!

І тріснув Гольдбергові дверми перед носом. — Минув день.

Доктор Гольдберг розглядався розпучливо затовщеними окулярами. Щось тут не було в порядку. Від комірника до кожної людини. Доктор

Гольдберг знову пішов на лан — масово гине при безглузних перевозах та гине на складах. Все це відбувається тому, що в советському господарстві вбита його душа, себто особистий інтерес селянина — господаря. Цей селянин обурений в советському кріпака, що є об'єктом визиску й глузувань „соціалістичної держави“. При такому положенні річ — не в силі помогти жадні „механізації“ з „тракторизаціями“ й „електрофікаціями“, що про них так кричать московські заправити!

Можна накреслити такий малюнок положення советського сільського господарства. Тип середнього колгоспу уявляється з себе: 150 селян, 450 гектарів посівної землі, 35 коней і 12 до 15 корів. Власними силами колгоспи обробляють землі не можуть; вони в цьому узаалежнені від так зв. машинно-тракторних станцій. Директори цих „станцій“ це безконтрольні господарі колгоспів. Вони приказують, вказують, розпоряджаються, формують „бригади“, влаштовують „соціалістичні змагання“ й інші демагогічні блюфи советської дійсності. В цілості звязуючи селянина директивами з „центру“ та власними нагальницькими примхамми — ці урядники в більшості мають дуже неясну уяву про ведення господарства, і за ряд років не спромоглися відповідно зорганізувати навіть власні „станції“. Ці „станції“ визначаються тим, що коли вони мають трактори, то бракує палива; коли є вже паливо, тоді немає потрібних частин для ремонту і т. д. Наслідок — земля лежить без господаря.

Уступки советської влади колгоспникам власне й були спричинені свідомістю цього факту. Але виявити ці уступки в тому розмірі, як цього вимагають інтереси селянства і сільського господарства, влада не могла, бо цьому стоїть на перешкоді ціла низка партійно-програмових, політичних і економічних причин. „Рекорди“ обмежилися тільки на дозволі колгоспникам мати в особистій власності так зв. „приусаїбні“ земельні частки. В дану пору на цих частках власне тільки й можна бачити зразково ведене господарство. Там селянин працює для себе й у цій праці заїнтересований. Шкоди до решти колгоспного посідання, то там відбувається тільки „трудодні“, значаючи, що наслідки його трудів ідуть „на лану“ — советську владу. Сама влада по хижачки зацікавлена у використанні колгоспів. Тому

брутально вбивається вона в побут села, диктує йому найменші дрібниці, забалалюючи його при посередництві соток тисяч своїх дрібних урядників. А тим — взагалі на все „наплавляють“! Щоб тільки скорше дістати підвищення й призначення від вищого начальства... Звідси родиться явище масових злочинів та ігнорування елементарних інтересів селянських мас.

На всі ці явища відповідно реагують і самі селянські маси. Колгоспи просякнені саботажимами, шкідництвом та іншими виявами боротьби села з владою. Їх внутрішньо роздирає протилежність інтересів лана й селянина (влади і селянина), цей різкий факт відсутності господаря на землі.

Догляд за худобою неможливий, недбайливо засівають та обробляють поля, байдуже нищать колективізоване майно і т. д. Буває часто так, що навіть у найгарнішу пору хліборобських праць колгоспники під усякими мотивами старуються не виходити в поле. Доходить до того, що селянин навіть гній стареться сховати, щоб не дістався він колгоспові. Точиться вперта, жорстока боротьба звичайних членів колгоспів з місцевими „партійними активами“, що для кар'єри душать нижчу верству села. Ця боротьба ясно ілюструється зустрічним селянським терором та вбивствами.

Поміж цими протилежними, ворожими до себе, інтересами влади і селянських мас безпомічно бовтаються інтереси самого колективізованого господарства. Вони в цій боротьбі грають найменшу роль, бо за ними ніхто не стоїть і їх майже нема кому захистити. Серед сільських „активів“ є певна частина людей, що щиро віддана колгоспам. Вона стареться протидіяти в двох напрямках: з одного боку змагається хижачькі вимоги советської влади, а з другого — намагається перебороти вороже ставлення селян до колективізації. Але сили й впливи цієї частини надто слабкі, щоб її старання могли давати якісь, задовольняючі обі сторони, наслідки. І колективізоване господарство продовжує горіти з обох кінців, виснажене втручанням і грабунком влади та дезорганізовуване поставою самого советського селянства.

Як же може при всіх цих умовах советський Союз не зазнавати періодичних голодових катастроф? Це є від-

повідь життя, його спротив тій божественній системі, до якої його намагається силоміць втиснути пануюча верхівка Кремля.

Невистарчалість хліба внаслідок провалу минулорічного врожаю могла би бути якось поладжена тільки при умові, що в бieżучому році владі вдасться повністю виконати план весняної сівби. Але й з цього боку вона зазнала чергового удару! Самі советські чинники не ховають, що з сівбою справа представляється зле. В Україні і в південно-східних областях СССР 10-го квітня не були засіяні навіть найгарніші культури. Про інші — й мови нема! Причини зриву посівної кампанії тісамі, що й у попередніх роках: неготовність многоголового, але й безголового урядничого апарату, дезорганізація колгоспів, брак зернових запасів і селянські саботажі...

Під акомпаніємент сталінських побідинних маршів — в Україну знов гряде голод...

М. Органський.

південь життя, його спротив тій божественній системі, до якої його намагається силоміць втиснути пануюча верхівка Кремля.

Невистарчалість хліба внаслідок провалу минулорічного врожаю могла би бути якось поладжена тільки при умові, що в бieżучому році владі вдасться повністю виконати план весняної сівби. Але й з цього боку вона зазнала чергового удару! Самі советські чинники не ховають, що з сівбою справа представляється зле. В Україні і в південно-східних областях СССР 10-го квітня не були засіяні навіть найгарніші культури. Про інші — й мови нема! Причини зриву посівної кампанії тісамі, що й у попередніх роках: неготовність многоголового, але й безголового урядничого апарату, дезорганізація колгоспів, брак зернових запасів і селянські саботажі...

Під акомпаніємент сталінських побідинних маршів — в Україну знов гряде голод...

М. Органський.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКУ СТУДЕНТСЬКУ ВИСТАВУ В НЕАПОЛІ.

Я вже писав про успіх української студентської вистави в Неаполі, що відбулася в днях 4 до 24 квітня.

Цей успіх знайшов вияв між іншим в критичній статті визначного італійського критика Марія Стефаніле, який присвятив три сторінки італійського щоденника „Корієре ді Неаполі“ (13. IV. 1937) оглядові праць чужинців, що взяли участь в інтернаціональній студентській виставі в Неаполі. Треба сказати, що цей огляд вийшов досить таки пессимістичний. Автор стверджує, що всі виставлені праці виявляють ідеї тільки шукання молодих душ, виявляють ще брак усталеної думки і брак усталених ідеалів. Почувається велика ідея й мистецька дезорганізованість. „Навіть тогочасне взаємовідношення“, пише Стефаніле, „одноманітне, похмуро, привязане до одної схеми, примушує нас дати безпоправно-негативний осуд подібного мистецтва. Але серед тої невтішної гіркоти знаходиться одна українська артистка, Галина Мазепа, що має речі дійсно прегарні, речі, перейняті поезією, такою ніжною казковою, що вона вас примушує спинитися довго перед цими неввинними композиціями і потім знову і знову до них вертатися, бо ви відчуваєте, що їх поезія приходить вам у душу і прикрашає її спогадами з минулих дитячих років; ніби пахощами з утраченого саду. Тут ви знаходите також ілюстрації до книги казок (автор має на увазі ілюстрації до „Лісової Пісні“ Лесі Українки. — Е. О.), що в них відбивається завжди свіже чудо міфології, яка вас колись чарувала“.

І другому українському артистові, Михалевичеві, суворий критик присвячує кілька теплих слів, говорячи про його „Різдво“, „таке мало традиційне, таке магічне своїм рисунком і своїми кольорами“.

Ця оцінка італійського критика тим більше для нас цінна, що, повторюючи, тільки українських артистів, серед усіх виставлених праць австрійських, угорських, англійських, швейцарських, чехословацьких артистів, знайшли у нього дійсно прихильне визнання.

Отже з нашого боку можемо тільки побажати цим нашим артистам дальшої праці над собою для все більшого культурного збагачення свого духовного світу та для поширення слави української творчості серед своїх і чужих.

Євген Онанський.

Рим.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СТАРОГО СЕЛА, ПОВ. ЖИДАЧЕВ.

На руки громадянина Якова Салія з Ровей, Нью Джерсі (1208 Kline Pl., Rahway, N. J.), наспис з рідного села лист, який він подає до загального відомства з проханням до всіх односельчан зі Старого Села відозватися на їх заклик, та зложити між собою жертву на ту ціль.

Дорогий приятелю! Комітет будови „Народного Дому“ в Старім Селі звертається отримати до Вас з гарячою проханням допомогти нам матеріально в нашій загальній справі.

Звертаємося в тій справі до Вас тому, що Ви, як свідомо людина і земляк нашого спільного гніздя, Старого Села, знаєте і знаєте, як то колись наше село виглядало.

Стояла собі, серед села в найкращому місці гарна, велика, немов поважна пані, коршма, а в ній жила панським життям дуже рухлива жидівська родина, яка тягла всі соки з нашого села, жила, як галапас на людському тілі, немов „небесні птахи“, що ні сіють, ні орють, а збирають.

Всяке громадське та культурне життя села було зосереджене в коршмі; жид був свідком і дорадником у кожній справі, бо всякі урядованія тут відбувалися. Ріжні загоди, справи шкільні, справи громадські, справи церковні, справи особисті — все те відбувалося в коршмі при галбії і кляшці.

Могоричі записали, пущення справляли, весілля, христини, празники — все те переходило через руки коршмарів. Кожний мусів бути залежний від жидів, хочби й найбільший богач у селі, бо ще й склеп і трафіку тримав жидкоршмар.

А чи хто тоді згадав про те, щоб у селі оснувати читальню, яка отворила б очі й розум нашим людям? Та де там! Що може паний думати!

Та прийшли інші, повоевні часи. Наш нарід зачав відроджуватись, та й з тим і наше село. Свідомі молоді люди взялися організувати в селі свою торговельну кооперативу і читальню „Прогресу“. І ті дві інституції так працювали, що згодом зросла національна свідомість до тої міри, що жидкоршмар хоч-не-хоч мусів свій „гандель“ звинити і наразити з села вибиратись. А коршму згодом таки наші українські сільські установи купили за грібні гроші, бо мусів на таке рішитися. А коштує нас півтора тисячі злотих. Отже ми зацікавилися в банках, проценти нарастають, векселі невикуплені, в жидів, а тут село вже стягнулося до

крайности. А просимо прийняти до відомства, що наше село стало вже окремою громадою зі своїм урядом.

Ну, і нема іншої ради, хіба звернутися до наших братів емігрантів в Америці з проханням про поміч. Читаємо, що вже не раз, у таких випадках помогли наші браття односельчани з Америки своїм рідним селам. Отож ми звертаємося до Вас, як свого друга; допоможіть нам! Так Ви є віткою одного пня. Присвятить трошки свого часу й труд і переведіть збірку на нашу, вище згадану ціль. А передісмі улайтеся з нашою проханням по всіх наших, таки з рідного села.

Знаємо, що й Вам не гаразд, алеж легше як нам. Ми ще маємо багато праці, бо треба перестроювати цілий будинок, а це все вимагає праці й грошей. В тім будинку має міститися кооператива, читальня „Прогресу“ і товариство „Сільський Господар“.

Маємо надію, що не відмовите нашій гарячій проханням і доложите всіх старань, щоб сповнити свій національний обов'язок.

А ми тут з нагоди радісної хвилини, щоб Вам віддячитися, сфотографуємо акт посвячення, викінченого вже дому і перешлемо всім нашим жертводавцям в Америці як пам'ятку, щоб і Ви раділи разом з нами. А Ваші заслуги запишемо в пропам'ятну книгу для увіковічнення.

Одначе ласкаво просимо не гайтеся, бо справа нагала!

Жертви просимо слати на адресу: Кооператива „Нове Життя“, в Старім Селі, п. Журавно, Воевідство Станіславів, Галичина.

Здоровимо!

З пошаною, Комітет: Федір Колос, Григорій Стехнович, Михайло Салій, Панько Гавриляк, Василь Костельний.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болі в ногах, флебіт (запалення жил), напукли або болісні коліна, чи істотичні і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в понеділки і четверги від 1 до 9 вечір. Немає урядових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

У стріткарі.

— Прошу так не пхатися. Цей пан ледви віддишає, так ви його стиснули!

— Хай це вас не обходить! Цей пан, то мій чоловік...

МОЛИТОВНИКИ
можна набути
в книгарні
„СВОБОДИ“

ВІНОЧОК в гарній чорній оправі (Цей молитовник є малого формату для дітей) \$.80

ВІНОЧОК в чорній шклянній оправі 80

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній чорній шклянній оправі 1.25

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій шклянній оправі з образцем по середині 1.60

ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в білій шклянній оправі з образцем по середині 1.60

ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в чорній шклянній оправі 1.35

БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в гарній чорній оправі 2.00

БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в білій шклянній оправі з образцем по середині 2.50

Замовлення разом з належністю слати на адресу:

„СВОБОДА“

81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НОВІ ДІТЯЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ПЕСИ

Св. Миколай на селі в трох відслонах, 10 осіб і гурт 10 ц.
В ніч під св. Миколою, в одній дії, Ф. Коковського, 6 осіб 10 ц.
В ніч св. Миколою, А. Лотоцького, 3 картини, 18 осіб 25 ц.
Гостиня, св. Миколая, В. Хроновича, 3 особи 10 ц.
Святий Миколай, М. Пеленської, 3 дії, 14 осіб 15 ц.
Різдвяна казка, дві картини, з партитурою 20 ц.

Український Вертеп, І. Габрусевица, з партитурою, 6 осіб і пастушки 15 ц.

З Колядою, Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт 20 ц.

Вертеп, різдвяна картина, І. Блажкєвичевої, 13 осіб 20 ц.

Різдвяний дарунок, одна дія, 9 осіб 10 ц.

Свята гостиня, М. Курбеби, дві відслони, 13 осіб, 20 ц.

Окрема партитура 40 ц.

Три Свято-Миколаївські Вистави: 1) Св. Миколай між школярами, в одній дії; 2) Свято Миколаївська ніч, в двох діях; 3) Поміч св. Миколою, в двох діях 40 ц.

Три Князі в Вифлеємі. Найновіший вертеп для хати і сцени. З додатком дитячого вертепу „Божі Пастушки“ 25 ц.

У Нуджарів, різдвяна картина в 3 діях, 13 осіб 25 ц.

Івась Характерник, сценічна картина з дитячих літ, Івана Франка, в 3 діях, 9 осіб 20 ц.

Мені тринадцятий минуло. Епізод із життя Тараса Шевченка. Песа на одну дію, 10 осіб 15 ц.

Перина кривда. Сценічна картина в 1 дії з життя Тараса Шевченка, 7 осіб 10 ц.

Розрита Могила. Сценічна картина в 1 відслоні, з хлопчиків літ Тараса Шевченка, 3 особи 10 ц.

Червона Шапочка. Здраматизована казка в 2-ох діях зі співами і танками. Музичні мотиви М. Гайворонського. Друге видання. З партитурою. 15 осіб 30 ц.

Івась і Гануса. Здраматизована казка в 5 діях зі співами й хороводами, 12 осіб, з партитурою 30 ц.

Покарані Калатки. Комедійка з бурсацького життя в 3 відслонах, 7 осіб 25 ц.

В дитячому садку. Сценка в 1 дії зі співами й танками, 13 осіб, з партитурою 10 ц.

Незгода, жартівлива сценка в 1 дії, 3 особи 20 ц.

Свято Весни. Сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Надруковано на Великдень, 5 головних осіб та гурт. З партитурою 30 ц.

Живий страхонуд. Комедійка з життя сільських дітей в 3 відслонах, 6 осіб 25 ц.

Замовлення слати на адресу:

„СВОБОДА“

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Помогають українській гімназії в Радехові.

Хто читає українські газети і знає, що діється на рідній землі, той теж знає, що отче живемо під Польщею в такім часі, що селянські дитини надзвичайно тепер тяжко піти до вищих шкіл, а ще тяжче їх синчити. Це значить, що як українське село не зможе нам дати дитини з вищою освітою, то ми на рідній землі будемо в скорому часі без провідних сил, без своїх учителів, лікарів і т. п. Це зрозуміла мала група українців з Радехівщини і оголосила відозву, щоб радехівці пішли з поміччю українській гімназії в Радехові. В тій цілі гурток наших громадян з Радехівщини уладив 21. лютого ц. р. вечір, але щож, коли радехівці десь тепер так притихли, що годі їх голосу почути. А був же колись гарний Радехівський Комітет, що робив добру роботу, бо завдяки їм маємо тепер по наших селах багато своїх ремісників, що покінчили науку на тих промислових курсах у Радехові, які ми звідси грошево підмагали. Що з тим Комітетом тепер, невідомо. Та добре, що знайшлися українські жінки, що не дають пропадати добрій справі. Є ними громадянки: Текля Горбач, Текля Дибайло і Марія Омелянчук. Вони то влаштували згаданий вище вечір, з якого було загального приходу \$130, а розходу \$51, отже осталося чистого приходу \$79.78. Разом вислано через Об'єднання на українську гімназію в Радехові \$80.

Гроші зібрано між чужинцями і між своїми. Так зложили по \$1: С. Клавій, М. Вуховид, С. Костів, С. Білик, Л. Шавалюк, В. Костів, А. Теклашевич, Д. Горбач, І. Дибайло, П. Романшин, В. Омелянчук, М. Венчак; по \$0.50: Пилипшин, І. Желенський, В. Загорівка, І. Давковський. Дрібними \$6.45.

Щира подяка тим, що жертвували і прибули на забаву, як і тим, що обслуговували і дали торт на імпрезу. Може вже тепер підуть інші радехівці за тим добрим приміром. Зачуємо, що в Нью Йорку гром. Ленчук та інші вже організують подібну забаву. А хто хотів би прислати ще яку жертву на ту добру ціль, хай шле на адресу касірки: Текля Горбач, 649 SO. 19th ST., NEWARK, N. J.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Замість цвітів на могилу — на школу.

В понеділок, 5. квітня б. р., відбулася у Ньюарку вечір в Українській Пресвітерській Церкві. Ту вечірню влаштовано для всіх тих, що прийшли були на похорон Лелі Оніщук.

Пастор А. Куман подякував усім в імені родичів за останню прислугу покійній і обличчя гора родичів. Пані Головата, предс. Союзу Українок з Філадельфії, згадала гарні слова покійної за її любов до України, бо покійна, хоч молоденька, була активною українкою, а ще недавно ходила колядувати на бідних дітей у старім краю. З тої причини пані Головата завізвала присутніх до збірки на Українську Євангельську Школу ім. М. Грушевського в Коломиї, бо покійна дуже цю школою інтересувалася. В тій справі завізав також слово Петро Ковальчук. Зворушений батько покійної Омелян Оніщук подякував усім за співчуття в їх горю в імені своїм і рідні.

Зложили по \$5: громадяни Головаті і громадяни Шиньки з Філадельфії; по \$3: пані М. Мець з Філадельфії; по \$2: Микола Свист з Ламбертвіля, Н. Дж.; по \$1: пані М. Каліко з Філадельфії, пані М. Бальницька з Вестмонга, Н. Дж., пані Анна Загальнич з Ламбертвіля, Н. Дж., громадяни К. Г. Гітис з Гітиса, Н. Дж., Я. Балевиц і проф. Юрій Кириченко з Нью Йорку, Н. Я., М. Яценя, пастор А. Куман; пані Т. Рудя, П. Ковальчук, І. Наконечний, Галія Яценя, пані І. Зелена; по \$0.50: пані С. Караїм з Брістолу, Па., пані І. Раванч з Честера, Па., Разом \$30, які то гроші вислано через Об'єднання на призначену ціль.

А. Куман.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Дар укр.-американської молоді для Старого Краю.

Це вже ввійшло в життя, що кожен відділ У. Н. Союзу кожного року висилає жертви на добродійні цілі до старого краю. Тому наш молодечий відділ У. Н. Союзу, котрий складається з членів і члениць, що вже тут родилися, але ще щиро хочуть підтримати добрі діла та репутацію своїх батьків, також не забуває про рідний край своїх батьків. В своїх місячних зборах він ухвалив виписувати з товариської каси \$15 на українських інвалідів, котрі так щиро та вірно борилися за волю української держави. Нехай цей маленький дар буде нашою щирою подякою за їх жертви. Вислано також \$10 на Рідну Школу, щоб наша молодь могла далі продовжати науку. Суму \$25 вислано через Об'єднання.

Наше молодече товариство ім. Івана Мазепи може гордитися своєю працею та поступом, бо являється першим молодечим товариством у Дітройті, що вислало свою грошеву жертву на народні цілі до старого краю.

Визнаємо інші молодечі відділи У. Н. Союзу, щоб ішли нашими слідами.

За Тов. ім. гет. І. Мазепи: Ів. Д. Іванчук, секр. від 183 У. Н. Союзу.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕН першорядне уладження, продаж по приступній ціні. Добра нагода для доброго купця. Голоситись: 114-16 КЕНДІ СТОР, 609 E. 11th St., New York City

ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕН НА ПРОДАЖ. Спосібність до прилучення бучерні. Голоситись до: 729 ROSELLE ST., LINDEN, N. J.

НА ПРОДАЖ 3 АКРИ КУРЯЧОЇ ФАРМИ. 1,400 жидів штук. Всі вигоди. По інформації улаштує до: 115-20 M. ANTONUK, 449 Wheat Road, Vineland, N. J.

Д-р С. ЧЕРНОВ (Європейський спеціаліст) Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок. — Шпіра в кров. 223 Second Ave., cor. 14 St., N. Y. C. Room 14. Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслушту. Проміж X & Філароскоп \$2.00.

ІВАН КОВАЛЬЧУК УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК 79 Sussex St., JERSEY CITY, N. J. Phone: BERGEN 4-5131. Licensed in N. Y. & N. J.

Branch Office: 364 Nepperhan Ave., YONKERS, N. Y. Phone: YONKERS 4897.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 4-2416. Урядові години: рано від 10 до 12; вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МІРОН ЛІТВИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Бразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

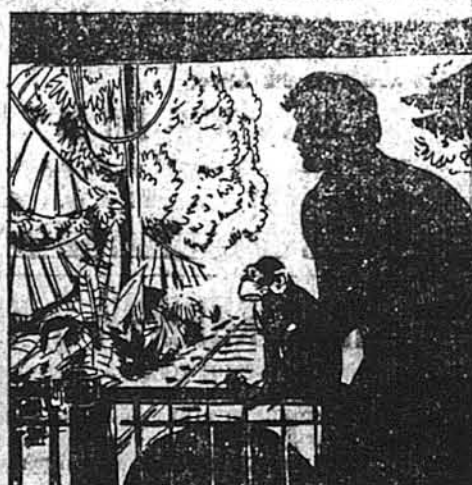
ІВАН БУНЬКО Новий Український Удмуртський владження по ціні та якості, як \$150.00. Обслуга найкраща. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 EAST 5th STREET, NEW YORK CITY. Dignified Funerals as low as \$150.00. Telephone: Orchard 4-8083

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОУКХ, БРОУКЛІН, НЬЮ-Йорк І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, cor. E. 18th St., BROOKLYN, N. Y. Tel. Ludlow 4-2548

ТАРЗАН І БОГІНЯ МАІВ.

Наступного ранку корабель заїхав до морської пристані в Пуерто Баріос. Поліційні урядники подалися на поклад, щоб провирити таємничу смерть Фарноля. Вони робили точні докознення, випитували свідків, але це все осталося без успіху. Остаточно вони дозволили пасажирам висідати на беріг та всідати до поїзду, який мав їх завести до столиці Гватемали.

Тарзан сів на платформі останнього вагону і оглядав лісисті околиці гватемальських нетрів. Він подивлявся грубежні і невідомі для нього дерева та рослини. Також тут і там він подивався ознаки невідомих для нього звірів. То тут, то там він подивувався ставці й озера, зарослі дивними леллями. Все це мало дивний чар. Та Нікіма цілий час мурчала: „Це не те, що вдома“.

Під вечір поїзд вїхав у гористі околиці. По обох боках спиналися високі гори. Приємний гірський воздух виповнив вагони поїзду. По якомусь часі поїзд спинився в столиці Гватемали. Ось тут Раглан попрощався з товариством майора Мартлінга. Прощаючись з Юлією, він замітив: „Я гадаю, що ми ще стрінемося. Я буду крутитися по тих околицях якийсь час“.

Але фактично Раглан не дуже то „крутився“. Він знав прекрасно, що далі робити. Для своєї роботи він мав вироблені точні плани. Нанявши старий автомобіль, він поїхав до Чінастенанго, себто до міста, де були переховувані документи, що відносилися до таємниці „зеленої богині“. Його першим пляном було дістати ці документи.